

Myron, Vicki ve Witter, Bret.

Dewey. (Suna Develioğlu, Çev.) – İstanbul: Pegasus Yayınları, 2009. 303 s. ISBN No: 9786055943578

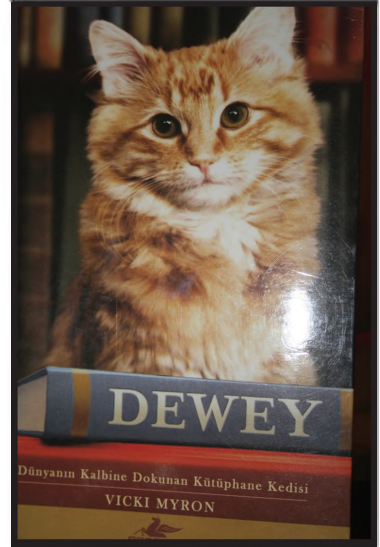
‘Dewey’ adlı bir kitabın hemen arkasında, sarımsı bir kedi bakıyor! Dış kapaktaki bu görüntünün altında “*Dünyanın kalbine dokunan kütüphane kedisi*” notu var. Okumayı seven bir kütüphaneciyseniz, okumak için bir şeye bakmak üzere kitapçıya yürümüşseniz; sevdiğiniz İzmir’in Karşıyaka’sındaysanız... Elbette o kitabı alıp, rahat okunacak bir ortam aramaya başlayacaksınız.

Kitapokuma, birdindarınyanına başlamadan önce yerine getirmesi gereken zorunlu kurallar gibi kurallar gerektirir. Bu kurallar, bütünüyle, o kişiye özgüdür. Benim için sıcak günlerde ya bir gölgelik ya da bir kahvehanedir. Yanımda kalem yoksa, kitap ile birlikte bir de kalem alırım. Yazarın hoşuma giden tümce ya da paragraflarını işaretleyip, sayfasını arkakapak içine yazmak için. En önemlisi kitap ‘adı’nın kafamda oluşan ve giderek meraka dönüşen dürtüsüdür.

“Kütüphane Kedisi”! Bu Beyazıt Devlet Kütüphanesi’nde Saib Sencer’in onlarca kedisine benzemiyor olmalı! Üstelik ‘dünya’nın ‘kalbi’ne dokunabiliyor! Dahası ‘Dewey’ adı var. Her öğrencimizin bildiği önemli bir ad. Bilgi ve Belge Yönetimi alanı dışında olanlar Melville Dewey (bizim Dewey) ile John Dewey’i karıştırırlar genellikle. Çünkü John Dewey’nin Türkiye Cumhuriyeti kurulurken Türkiye’ye gelmişliği ve iki ‘Rapor’ (1923, 1925) hazırlamışlığı vardır.

Elimde Dewey kitabı, Karşıyaka sahilinde bir kahvehane aramaya başlıyorum. Yağmurlu olacak denilen İzmir sabah saatlerinde güneşli. Dahası yağmurun geleceğini belirten bir sıcaklık da var havada. Karşıyaka sahilinde, Belediye Düşün salonu yanındaki kahvehanede okumaya başladım Dewey’i.

Anıların, bir kediyle bağlantılı olarak kotarılan anıların nasıl ‘çok satan’ bir kitap olduğunu görme keyfini ve Vicki ile Dewey’nin mutlulukları ve dramını

yaşadım. Yer: ABD Iowa eyaletinin Spencer kasabası.

Bir kış günü, Kitap İade Kutusu'ndan çıkan minicik bir kediyi bulan Vicki ve kedinin kütüphanede kalması için gösterilen çabası, kedinin kütüphanenin bir parçası olması, dahası kullanıcı sayısının artmasına olumlu katkısı; en önemlisi de –belki halk kütüphanesi dersi vermemden dolayı dikkatimi çekiyor - halk ve çocuk kütüphanesinin etkinlikleri ve büyüme hızının baş döndüren biçimi!

Yazar, bir kediyi anlatmakla birlikte, kendi günlük yaşamı, yaşamöyküsü, ailesi, çevresi ve çevresinin sosyo-ekonomik yapısını yapıtına sindirmiş. Yalnız yaşayan Vicki'nin doğal bir dille aktardığı yalnızlığı, arkadaşları ve kızı ile sorunları da var kitapta...

Çocuk bölümü kütüphanecisinin çocuklara kitap okurken, televizyonun okumayı engelleyen olumsuz yanına 'kafanızdaki TV'ye bir göz atın!' biçimindeki yaklaşımı (s. 38); Dewey'nin kütüphanedeki durumunun çevreden duyulması, bunu görmek yaşamak için insanların beş saatlik yoldan çocuklarıyla gelmesi, hayvan, özellikle de kedi sevmeyen çocukların bile Dewey'i sevmeye başlaması, bunu biraz da Dewey'nin becermesi; kütüphanede kullanıcılarına kek kalıplarının ödünç verilmesi (s. 168) gibi ilginç ve önemli yaklaşımlar görüyoruz.

Mesleklere karşı toplumların yaklaşımı aşağı yukarı birbirine benziyor. Her ne kadar ABD'de durum ayırmalı da desek, bir kütüphaneci olan Vicki, kendi kütüphanecilik serüvenini şöyle özetliyor: "İşi seveceğimi beklemiyordum. Pek çok kimse için kütüphaneci kitapların arkasına, kitabın geri getiriliş tarihini bildiren mührü basan biriydi." (s. 112)

Ancak, kütüphanecilik konusunda yüksek lisans yapan Vicki ile 10.000'nin altında nüfusu bulunan kasabadaki kütüphane dermesi aşağıdaki biçimdedir:

- 55.000 kitap
- 6.000 dergi
- 2.000 gazete
- 500 albüm
- 1.000 cilt şecere

Okuyucu sayısı ise 1987'de 63.000, 1989'da 100.000'nin üzerinde.

Ancak, kütüphanelerde bilgisayar teknolojisinin yaygınlaşması ve internet olanakları, bugün dünyanın her tarafındaki kütüphanecilerin ortak yakınma nedeni de olmuştur: "1994 teknoloji güncellenmesinden sonra insanlar kütüphaneyi değişik biçimde kullanmaya başladılar. Bilgisayar yokken, kendisine, maymunlar hakkında bir rapor hazırlama görevi verilen bir öğrenci, maymunlar hakkındaki bütün kitapları alırdı. Şimdi araştırmasını çevrimiçi olarak yapıp bir tane kitap

alıyor. Spencer Kütüphanesi'ne gelen müdavimlerin sayısı 1994-2000 yılları arasında çok arttı. Ancak okumak için alınan kitapların sayısı üçte bir oranında azaldı. 1987'de Dewey geldiği zaman, kitap iade kutusu kitaplarla dolup taşıyordu. Oysa on yıldır iade kutumuz tam olarak dolmuyordu" (s.184).

Dışarıda sıcaklık eksi 15 derecedeyken kitap iade kutusuna bırakılan birkaç haftalık küçük kedi (Dewey Redmore Books; bir ara bu adın başına 'sir' unvanı eklemek de düşünülmüştür) önce kasabanın, sonra çevre kentlerin, eyaletin ve TV kanalları yoluyla da bütün dünyanın tanıdığı biri olacaktır. Bu tanınmışlığa, bu kediye bulan, Dewey'nin 19 yıllık yaşamında hep yanında olan Vicki'nin yaşamı da girmektedir.

Bu çok önemli ve ufuk açan, yüreklendirici bir çalışmadır. Her kütüphanecinin okuması, hiç bir şeyi denemeden kaçınmaması konusunda önemli bir örneklik taşımaktadır.

Prof. Dr. Hasan Keseroğlu
İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
e-posta: hasankeseroglu@gmail.com